

Statsrådsberedningen
Kansliet för samordning av EU-frågor

Allmänna rådets möte den 10 juli 2023

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. (Ev.) A-punkter

Lagstiftningsöverläggningar

3. Halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen 2021–2027

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Den 20 juni 2023 presenterade kommissionen ett förslag till översyn av den fleråriga budgetramen 2021–2027. Kommissionens förslag består av följande delar:¹

Ett särskilt budgetinstrument för stöd till Ukraina, Ukrainafaciliteten, som ska finansieras genom ett nyinrättat så kallat specialinstrument. Stödet föreslås uppgå till 50 miljarder euro fördelat över åren 2024–2027, varav 17 miljarder euro i bidrag och 33 miljarder euro i lån. Stödet omfattar framför allt fortsatt likviditetsstöd, investeringsstöd för att attrahera investeringar i Ukraina samt tekniskt bistånd.

¹ Samtliga belopp i 2018 års priser

Ett förslag om att öka utgiftstaken för rubrik 4 (Migration och gränsförvaltning) om 2 mdr euro och 10,5 mdr euro för rubrik 6 (Grannskapet och omvärlden) fördelat över åren 2024–2027. Detta för att kunna agera på globala utmaningar och humanitära kriser i tredjeländer samt för genomförande av asyl- och migrationspakten.

Ett förslag om att skjuta till medel om 10 mdr euro fördelat över åren 2024–2027 för inrättandet av en ny europeisk plattform för strategiska teknologier (STEP). Denna ska svara mot investeringsbehov i kritiska och strategiska teknologier, ”clean tech”, ”deep tech” och bioteknik. Genom att göra ändringar i olika förordningar för EU-fonder såsom fonderna inom sammanhållningspolitiken, Horisont Europa, InvestEU, Europeiska försvarsfonden, faciliteten för återhämtning och resiliens samt direktivet om systemet för utsläppshandel ska även befintliga medel användas till de utpekade sektorerna.

För att hantera ökade räntekostnader för de gemensamma lånen som EU har från återhämtningsinstrumentet (Next Generation EU, NGEU) föreslås inrättandet av ett specialinstrument som ska kunna användas för räntebetalningar som under åren 2024–2027 överstiger 11,5 mdr euro. Kommissionens preliminära uppskattning är att kostnaderna kommer uppgå till ca 19 mdr euro för den aktuella perioden, men instrumentet har inget tak.

Ett förslag om att öka utgiftstaken för rubrik 7 (Europeisk offentlig förvaltning) om 1,9 mdr euro fördelat över åren 2024–2027 för att uppfylla institutionernas rättsliga skyldigheter och hantera de ytterligare ansvarsområden som tillkommit.

Ökade årliga maxbelopp för två av de befintliga specialinstrumenten. Dels en ökning från 1,2 till 1,7 mdr euro för reserven för solidaritet och katastrofbistånd (SEAR), som används för att hantera stora naturkatastrofer eller folkhälsokriser inom och utanför EU. Dels en ökning från 0,9 till 1,6 mdr euro för flexibilitetsinstrumentet som används för oförutsedda utgifter.

Sammantaget omfattar kommissionens förslag utgiftsökningar om 65,8 miljarder euro, varav medel till Ukraina utgör 17 miljarder euro. Vidare föreslås även lån för Ukraina om 33 miljarder euro.

Förslag till svensk ståndpunkt

Förhandlingen om MFF-översynen är en enhällighetsförhandling, dvs. varje

medlemsstat har möjlighet att vetera det slutliga kompromissförslaget som förhandlingen resulterar i. Detsamma gäller Europaparlamentet som enligt fördraget ska godkänna överenskommelsen mellan medlemsstaterna.

Sverige behåller en mycket budgetrestriktiv linje gällande MFF för att hålla nere svensk avgift. Budgetramens omfattning bör förbli oförändrad och budgetramens tak bör ej öppnas. Oavsett detta kommer Sverige att verka för fortsatt stöd via EU till Ukraina.

Den egentligen avgörande frågan där nuvarande MFF har nått en gräns gäller finansiering av Ukraina, dvs. fortsatt likviditetsstöd och så småningom återuppbyggnad. I första hand bör finansiering ske via omprioritering av befintliga medel. En engångsmobilisering av medel genom ett specialinstrument är problematisk, men att föredra framför att öppna budgetramens tak, eftersom detta sannolikt öppnar för generella kostnadsökningar.

Sveriges generella utgångspunkt är att budgetramens utgiftssida ska moderniseras och fokusera på områden med tydligt europeiskt mervärde. Givet Sveriges inställning om att inte öppna budgetramens tak i och med översynen förordas därför att flexibiliteten ökar så att omprioriteringar görs inom och mellan program och rubriker. En ökad omfattning av specialinstrumenten utanför ram bör däremot motverkas.

Sverige bibehåller linjen att vara öppen för minskningar av utgifter på andra områden inom den befintliga ramen, till exempel inom jordbruks- och samanhållningspolitiken, för att bidra till att nå en förhandlingslösning för översynen.

Sverige ser inget behov av nya utgiftsprogram med EU-intern inriktning, dvs. suveränitetsfond eller andra förslag, i och med översynen. Existerande resurser som kvarvarande medel från återhämtningsplan och andra program kan användas.

Sverige är emot justeringar av budgetramen med anledning av inflationen, liksom förändring av deflatorn. I den motsatta situationen, med noll eller negativ inflation, justerades inte heller budgetramen.

Problematiken kring kraftigt ökade kostnader för räntebetalningar och ökade

administrativa kostnader är en konsekvens av det ekonomiska läget. Båda dessa frågor bör i första hand lösas inom befintliga ramar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Överläggning kommer att äga rum i FiU den 7 juli.

4. Övriga frågor

-

Ikke lagstiftande verksamhet

5. Det spanska ordförandeskapets prioriteringar – Föredragning av ordförandeskapet

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Det spanska ordförandeskapet väntas presentera sina prioriteringar och sitt arbetsprogram för rådets arbete under andra halvåret 2023: 1 juli – 31 december. Det spanska ordförandeskapets prioriteringar offentliggjordes i mitten av juni och innehåller kortfattat fyra prioriteringar: 1) återindustrialisering via en öppen strategisk ekonomi. 2) grön omställning. 3) konsolidering av den sociala pelaren. 4) stärkt europeisk enighet.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen noterar det spanska ordförandeskapsprogrammet och kommer att värna svenska intressen i enskilda sakfrågor.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

-

6. Den årliga rättsstatsdialogen: utvärdering – Föredragning av ordförandeskapet

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Rådets årliga rättsstatsdialog äger rum inom den ram som fastställdes i Allmänna rådets slutsatser från den 16 december 2014. Dialogen utvärderades senast under det finska ordförandeskapet hösten 2019. Enligt det finska ordförandeskapets slutsatser ska dialogen utvärderas på nytt i

slutet av 2023.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att det spanska ordförandeskapet nu avser inleda en utvärdering av den årliga rättsstatsdialogen. Den årliga dialogen ger en bra grund för att identifiera utmaningar när det gäller rättsstatsprincipen i unionen och dess medlemsstater och ett bra forum för att dela bästa praxis och inspirera varandra om hur man kan stärka rättsstatsprincipen. Huvudsyftet med utvärderingen bör vara att säkerställa kontinuitet genom att konsolidera den strukturerade dialog som infördes av det tyska ordförandeskapet hösten 2020, med en horisontell diskussion som anordnas årligen, och landspecifika diskussioner som äger rum var sjätte månad, med utgångspunkt från kommissionens årliga rättsstatsrapport

Datum för tidigare behandling i riksdagen

-

7. Rapporten om rättsstatsprincipen 2023 – Föredragning av kommissionen

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Kommissionens rättsstatsrapport 2023 publiceras den 5 juli.

Förslag till svensk ståndpunkt

Kommissionens rättsstatsrapport 2022 innehöll för första gången landspecifika rekommendationer som kommissionen avser följa upp i rättsstatsrapporten 2023. Rättsstatsrapporten 2022 visade tydligt att det finns problem på rättsstatsområdet i flera av EU:s medlemsstater. Regeringen anser att det finns anledning att diskutera och utbyta erfarenheter om utvecklingen i samtliga medlemsstater och kontinuerligt arbeta för att stärka respekten för rättsstatens principer i hela EU. Det är viktigt av att de landspecifika rekommendationerna i rapporten följs upp på ett effektivt och proportionerligt sätt inom ramen rådets årliga rättsstatsdialog som viktigt komplement till EU:s övriga verktyg, så som den s.k. villkorlighetsmekanismen i EU-budgeten.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

-

8. Övriga frågor

a) Europas framtid – Information från ordförandeskapet

Informationspunkt

Förslagets innehåll

Det spanska ordförandeskapet kommer att informera om hur de avser arbeta med frågorna om EU:s framtid. Inget underlag har ännu delats med medlemsstaterna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

-

b) Interinstitutionellt organ för etiska frågor – Information från kommissionen

Informationspunkt

Förslagets innehåll

Kommissionen kommer redogöra för sitt förslag om inrättandet av ett interinstitutionellt organ för etiska normer. Kommissionen föreslår att etikorganet ska omfatta de politiskt tillsatta medlemmarna i Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, Europeiska rådet, ministerrådet, Europeiska unionens domstol, Europeiska Centralbanken, Europeiska revisionsrätten samt Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. För ministerrådet innebär det enligt förslaget företrädarna på ministernivå i den medlemsstat som innehar ordförandeskapet.

Enligt kommissionens förslag ska etikorganet främja en gemensam etisk kultur och öppenhet bland de berörda EU-institutionerna och organen. Etikorganet ska vidare utarbeta gemensamma miniminormer för EU-institutionernas medlemmar inom ett antal områden, till exempel redovisning av medlemmars interna intressen och tillgångar, sidoverksamhet under medlemmarnas mandatperioder, mottagande av gåvor, boende och resor samt tidigare medlemmars aktiviteter efter mandatperiodens slut.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

-